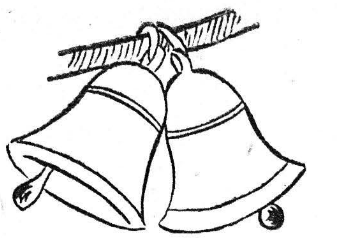

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΚΑΤΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΚΤΗΝΩΔΟΥΣ ΒΙΑΣ

Η ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Τοῦ κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ
(Δημάρχου, πρώην ὑπουργοῦ)

Δὲν εἶναι ὡσὰν τὰς ἄλλας ἡ νύκτα τῶν Χριστουγέννων. Ἔχει κάποια ξεχωριστήν, ἐντελῶς ἰδιαιτέραν θέσιν, εἰς τὴν ζωήν. Ἔχει κάποιαν ἀνωτέραν ὑπερκόσμιον μουσικήν. Εἶναι ὁλόκληρος συναυλία αἰσθήματος καὶ πνεύματος, ποίημα καλωσύνης καὶ πραότητος, ρυθμὸς ἀγαθοῦ, ποὺ ἔρχεται νὰ κανονίσῃ τὸ βῆμα τῆς Ἀνθρωπότητος καὶ νὰ τὸ κατευθύνῃ ἐκεῖ, ὅπου «παιδίον νέον» ἔχει γεννηθῆ τοῦ Κόσμου ὁ Λυτρωτής, τοῦ ψεύδους ὁ νικητής, τοῦ φωτὸς ὁ θριαμβευτής. Χείμαρροι, καταρράκται ἀπὸ λάμψεις, συνθέτουν τὸ βάθος τοῦ ἀπαραμίλλου σκηνικοῦ. Καὶ σταλάζουν τὸ βάλσαμον τῆς ἡμερότητος εἰς τὰς ψυχάς, ποὺ ἀνοικταὶ τώρα εἰς τὴν καλωσύνην, αἴρονται ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἐφήμερα, ἐπάνω ἀπὸ τὰ μικρὰ πάθη τῆς καθημερινότητος, ἐπάνω ἀπὸ τὰς ἐγωπαθεῖς ματαιότητας, αἱ ὁποῖαι, ὡς τόσον, συνθέτουν τὴν τραγῳδίαν τῆς ἀνθρωπίνης μοίρας, ἐπάνω ἀπὸ τὰ ταπεινά, διὰ νὰ ἀναζητήσουν τὸ μήνυμα, ποὺ κομίζει ἐντολεὺς τοῦ ἀγαθοῦ, ἀπαράμιλλον τὸ Θεῖον Βρέφος. Εἶναι μία ἐπικοινωνία, ποὺ ἀνταποκρίνεται, πλήρως, εἰς τὸ νόημα τῆς πίστεως καὶ ποὺ καταξιώνει τὴν ἐπιταγήν της. Μία ἀνταπόκρισις, ποὺ εὐθυγραμμίζεται μὲ τὸ κέλευσμα τοῦ Λυτρωτοῦ.

Ὁ Βασιλεὺς τοῦ Σύμπαντος κατῆλθεν εἰς τὴν Γῆν. Πρὸ αὐτοῦ ἡ ζωὴ ἦτο παραδεδομένη εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἐνστίκτου. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν κτηνώδη δεσποτείαν κατέλυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐκρήμνισε μὲ τὸ μειδίαμα τῆς ὑπερτάτης καλωσύνης του τὸ καταθλιπτικὸν οἰκοδόμημα τοῦ ψεύδους. Καὶ ὤρθωσεν εἰς τὴν θέσιν του τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φῶς—πίδακας ἀστειρεύτους φωτός, διαχέοντος τὸ ἐρέβη τῆς σοφιστείας καὶ τῆς δοκησισοφίας. Μετ' Αὐτόν, ἰσχυρὸς δὲν θὰ εἶναι, πλέον, ὁ διαθέτων τὴν δύναμιν, ἀλλ' ὁ γνωρίζων νὰ χρησιμοποιῆ αὐτήν. Πῶς νὰ τὴν χρησιμοδοιῆ; Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς. Νὰ τὴν χρησιμοποιῆ διὰ νὰ πλησιάσῃ τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ ψυχικήν του τελείωσιν. Ἡ προσπάθεια δύσκολος, ἀλλ' ὡραία καὶ ὄχι χιμαιρική. Διότι ἀρκεῖ νὰ καταστῇ ἐνεργὸς ἡ ἀρετή. Ἀρκεῖ νὰ γίνῃ κινοῦσα οὐσία πράξεως ἡ θεία ἐπιταγὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. Ἀρκεῖ νὰ διέπῃ τὴν σκέψιν ἡ θέλησις τῆς καλωσύνης καὶ τῆς ἐπιεικείας. Καὶ ἔπειτα ὅλα θὰ καταστοῦν πραγματοποιήσιμα. Διότι, ἀκριβῶς, ἡ ἀρετή, ὅπως τὴν καθώρισεν ὁ θεῖος Νόμος, εἶναι ἡ διάβασις πρὸς τὴν ἀκεραίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀποστολῆς.

Μέσα εἰς αὐτὸ τὸ περίγραμμα, ποὺ προσφέρει εἰς τὴν ζωὴν ἡ Πίστις, μέσα εἰς αὐτὸ καὶ μόνον, τὰ ἐπιτεύματα τῆς σκέψεως ἠμποροῦν νὰ εὕρουν καὶ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἀξιοποίησιν. Ἄλλως ἔστω καὶ ἂν κατακτηθῆ τὸ διάστημα, ὁ ἄνθρωπος θὰ εἶναι ἀδύνατος καὶ ἔμφοβος, ἀνίκανος νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ σμιλεύσῃ τὸ πεπρωμένον του, μαθητευόμενος μάγος, τρέμων τὰ ἴδια τὰ ἔργα του. Καὶ ὅλα θὰ ἀποτελοῦν θλιβερὸν σαρκασμὸν καὶ λίβελλον κατὰ τῆς σκέψεως. Χωρὶς ἀγάπην καὶ εἰρήνην, χωρὶς πίστιν καὶ συγγνώμην ἡ ζωή, οὐσιαστικῶς, δὲν θὰ διαφέρῃ ἀπὸ τρομακτικὴν ζούγκλαν, ἀπὸ κόλασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ λύτρωσις θὰ ὁμοιάζῃ μὲ ἀσύλληπτον ὄνειρον.

Ἐνῷ εἶναι γόνιμος πρᾶξις, οὐσία, δύναμις ἡ ἐπιστροφὴ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Ἰησοῦ. Εἰς αὐτὸ τὸ κήρυγμα, ποὺ φθάνει ἀπόψε ἀπὸ τὸ Σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ μὲ τὴν μουσικὴν τῶν ἀγγέλων, μὲ τὴν συναυλίαν τῆς κοσμογονικῆς νυκτός, μὲ τὰ πτερὰ τοῦ θαύματος, ποὺ ἤγγισε κάποτε τὴν Γῆν, διὰ νὰ δώσῃ νόημα καὶ ἀξίαν εἰς τὴν Γῆν.

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΠΩΣ ΗΛΘΕΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΕΝΑ ΕΘΙΜΟΝ

ΤΟ ΠΡΩΤΟ "ΡΕΒΕΓΙΟΝ,, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΤΑ ΦΡΑΓΚΙΚΟΝ ΤΡΟΠΟΝ...

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟΝ ΚΑΙ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΟ 1900

Ρεβεγιὸν —αὐτὴ ἡ λέξη ἠχεῖ κάπως μαγικά. Δὲν σᾶς φαίνεται πὼς τὸ ραβδὶ μιᾶς καλῆς μάγισσας χτύπησε ἐπάνω σὲ ἕνα κρυστάλλινο ποτήρι; Ἕνα γκὺ κρεμασμένο ἐπάνω ἀπὸ μιὰ πόρτα, λίγη μουσική, χαμηλωμένα φῶτα, λίγη εὐθυμία —αὐτὸ εἶναι τὸ ρεβεγιόν. Ἕνα σύνολο ἁπλῶν καὶ ἀρκετὰ συνηθισμένων πραγμάτων, ποὺ ἡ ἑορταστικὴ ἀτμόσφαιρα τῶν Χριστουγέννων καὶ ἡ προσδοκία ἑνὸς καινούργιου χρόνου ποὺ ὅλοι ἐλπίζουμε ὅτι θὰ εἶναι καλλίτερος ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ πέρασε, τὰ περιβάλλουν μὲ μιὰ ἰδιαίτερη γοητεία.

Δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐξακριβωμένο πότε ἄρχισαν οἱ Ἕλληνες νὰ κάνουν ρεβεγιόν. Λέγεται ὅτι τὸ μετέφερεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπη μαζὶ μὲ ἄλλες καλὲς καὶ κακὲς συνήθειες ἡ πρώτη ὀθωνικὴ ἀριστοκρατία. Παραμονὰς Χριστουγέννων 1832 ἡ κοσμικὴ κοινωνία τοῦ Ναυπλίου ἔδωσε χοροεσπερίδα, εἰς τὴν ὁποίαν παρευρέθη ὁ Ὄθων, τὰ μέλη τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν «προστατίδων δυνάμεων». Ἐὰν ἔχετε καλὴν διάθεσιν —καὶ δὲν βρίσκω τὸν λόγον γιατὶ νὰ μὴν τὴν ἔχετε— μπορεῖτε νὰ θεωρήσετε τὴν χοροεσπερίδα ἐκείνη ὡς τὸ πρῶτο ρεβεγιὸν τῆς μετεπαναστατικῆς Ἑλλάδος. Ἔγινε μέσα σὲ ἕνα παμπάλαιο καὶ κατερειπωμένο κτίριο, ποὺ ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐχρησίμευε ὡς τζαμί. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ μέχρι τοῦ 1833 ἦταν χωρισμένο εἰς δύο διαμερίσματα. Εἰς τὸ δεξιὸν ἐστεγάζετο τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ Ναυπλίου καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν ἡ Γερουσία. Ὅταν τὰ παιδιὰ τοῦ δημοτικοῦ ἔκαναν φασαρίαν, ὁ πρόεδρος τῆς Γερουσίας ἐκτυποῦσε μὲ τὸ μπαστοῦνι του τὸν μεσότοιχον καὶ ἐπέβαλλε ἡσυχίαν. Ἐὰν πάλιν, εἰς τὴν ρύμην τῆς συζητήσεως, οἱ γερουσιασταὶ ὕψωναν τὴν φωνήν των πέραν ἑνὸς ὡρισμένου ὁρίου, ὁ δημοδιδάσκαλος κατέβαινεν ἀπὸ τὴν ἕδραν του καὶ βροντοῦσε μὲ τὴν γροθιά του στὸν τοῖχο. Ἡ ὑπόθεσις θύμιζε λίγο ὀπερέττα, ἀλλὰ ἐκείνην τὴν ἐποχὴ τὰ πράγματα αὐτὰ ἐφαίνοντο ἀπολύτως φυσικὰ καὶ δὲν ἔκαμαν ἐντύπωσιν.

Μέσα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀπίθανο τζαμὶ ἐδόθη τὸ πρῶτον ρεβεγιὸν τῆς ὀθωνικῆς κοινωνίας. Οἱ ξεγδαρμένοι τοῖχοι του εἶχαν σκεπασθῆ πρόχειρα μὲ λινὰ σεντόνια. Ὑπηρέτες καὶ ὑπηρέτριες, κυκλικῶς τοποθετημένοι, ἐφώτιζαν τὴν αἴθουσαν μὲ μεγάλα κεριά. Εἰς τὸ βάθος ἡ Βαυαρικὴ μπάντα ἐπαιάνιζε συνεχῶς τὸ «Χαῖρε Βαυαρία, γλυκεία πατρίς μου», πρὸς μεγάλην δυσφορίαν τῶν ἀρειμανίων ὁπλαρχηγῶν, οἱ ὁποῖοι ἐλεύκαιναν μὲ τὶς φουστανέλλες των τὴν αἴθουσαν.

Ἡ ἄφιξις τῶν προσκεκλημένων ἦταν ἐπίσης πολὺ γραφική. Λόγῳ τοῦ ὅτι τὰ σοκκάκια τοῦ Ναυπλίου περιεῖχαν μισὸ μέτρο λάσπη καὶ τὸ ἀμαξάκι δὲν εἶχε ἀκόμη εἰσαχθῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶχαν ἐπιστρατευθῆ Μαλτέζοι βαστάζοι, οἱ ὁποῖοι ἐθεωροῦντο πολὺ χεροδύναμοι. Ἡ ἱεροτελεστία τῆς μεταφορᾶς ἦταν αὐτὴ περίπου: Προηγεῖται ὑπηρέτης μὲ ὑψωμένο ἕνα κερὶ γιὰ νὰ φωτίζῃ τὸ σοκκάκι. Ἀκολουθοῦσεν ἡ κυρία καβάλλα σὲ ἕναν Μαλτέζο καὶ ὁ κύριος καβάλλα σὲ δεύτερο Μαλτέζο. Τελευταῖος ἐρχόταν ὁ ὑπηρέτης ποὺ κρατοῦσε τὰ ξυλοπάπουτσα, τὰ ὁποῖα θὰ φοροῦσαν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία του γιὰ νὰ διαπεραιωθοῦν μέχρι τῆς ἐξώπορτας. Αὐτὰ τὰ ξυλοπάπουτσα δὲν ἦσαν καὶ τόσον κομψά, ἀλλὰ δεδομένου ὅτι ἡ λάσπη τοῦ Ναυπλίου ἔφθανε συχνὰ σὲ βάθος μισοῦ μέτρου, ἦσαν πρακτικώτατα.

Ἡ χοροεσπερὶς ἐκείνη εἶναι συνδεδεμένη μὲ ἕνα ἐπεισόδιον, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ ἔχῃ μοιραῖες συνέπειες. Ὁ ἐκ Κερκύρας στρατηγὸς Πιέρρης εἶχε ζήσει πολὺν καιρὸ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ δὲν εἶχε προλάβει νὰ γνωρίσῃ τὴν νοοτροπία τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐποχῆς. Κατέφθασεν εἰς τὸ ρεβεγιὸν ντυμένος μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς εὐρωπαϊκῆς μόδας, παρφουμαρισμένος, μὲ τριζᾶτα λουστρίνια καὶ ἕνα λευκὸν γαρύφαλλον εἰς τὸ πέτον τοῦ σακκακιοῦ του. Ἀμέσως τὸν περιέβαλαν τὰ καχύποπτα καὶ ἐλαφρῶς ἀγριεμένα βλέμματα τῶν παρισταμένων. Ἀπτόητος ὁ Πιέρρης ἐπλησίασε τὴν ὄμορφη γυναῖκα τοῦ στρατηγοῦ Γρίβα καὶ τῆς ἐζήτησε νὰ χορέψουν. Οἱ παριστάμενοι εἰς τὴν σκηνὴν διηγοῦντο ἀργότερα ὅτι δὲν ἐπρόλαβαν νὰ ἀντιληφθοῦν τί ἀκριβῶς εἶχε συμβῆ. Εἶδαν τὸν Πιέρρη ξαπλωμένο ἀνάσκελα στὸ πάτωμα νὰ σπαρταρᾷ σὰν ψάρι, ποὺ τὸ τράβηξαν ἀπὸ τὸ νερό. Καὶ τὸν Γρίβα —ποὺ τὰ μαχαίρια καὶ τὰ πιστόλια, ποὺ ἔσερνε διαρκῶς ἐπάνω του ἔφθαναν γιὰ νὰ ὁπλίσουν ἕναν ὁλόκληρο λόχο— νὰ ἔχῃ βάλει τὸ γόνατό του ἐπάνω στὸ στῆθος τοῦ Πιέρρη καὶ νὰ ἀπειλῇ μαινόμενος ὅτι «θὰ τὸν σφάξῃ τὸν ἄτιμον τὸν κολονέλλο». Ἔπεσαν ἐπάνω του ὁ Μαυροκορδᾶτος, ὁ Σκοῦφος καὶ ἄλλοι καὶ ἔτσι ἐσώθη ὁ κολονέλλος. Ἀπὸ τὴν ταραχὴν του ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ περπατήσῃ. Τὸν μετέφεραν σηκωτὸν εἰς τὸ σπίτι ὅπου ἐφιλοξενεῖτο. Καὶ σὲ ἕνα μῆνα μπῆκε σὲ ἕνα καΐκι καὶ ἐπέστρεψε ἄναυλα στὴν Κέρκυρα.

* *
*

Αὐτὸ ἦταν τὸ πρῶτο ρεβεγιόν, ποὺ περιέσωσαν οἱ χρονικογράφοι τῆς ἐποχῆς. Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἡ πρωτεύουσα μετετέθη εἰς τὰς Ἀθήνας. Καὶ τὸ Ναύπλιον ἄρχισε σιγά—σιγὰ νὰ ἐρημώνῃ.

Ἀλησμόνητες θὰ μείνουν οἱ χοροεσπερίδες, ποὺ ἔδιδε παραμονὰς Χριστουγέννων καὶ Πρωτοχρονιᾶς στὸ παλατάκι της ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς, ἡ κόμισσα Ἀρμανσπεργκ. Μόνον ἡ κόλλα γιὰ τὴν ταπετσαρία ἐκείνου τοῦ σπιτιοῦ εἶχε στοιχίσει 1.000 δρχ. Ἐπὶ πλέον τὸ ἀρχοντικὸ τῶν Ἀρμανσπεργκ διέθετε τὴν μυθώδη διὰ τὴν ἐποχὴν πολυτέλειαν τοῦ «κλειδοκυμβάλου». Τέλος ὑπῆρχαν καὶ τὰ τέσσαρα ὡραιότατα κορίτσια τῆς κομίσσης. Εἶναι φανερὸν ὅτι δὲν ἐχρειάζετο τίποτα περισσότερον γιὰ νὰ τοποθετηθῆ τὸ ἀρχοντικὸν τῶν Ἀρμανσπεργκ εἰς τὸ κέντρον τοῦ κοσμικοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ἐποχῆς.

Τὰ χρόνια κύλησαν. Καὶ ἡ Ἀθήνα ἔπαψε σιγά—σιγὰ νὰ ἀποτελῇ τὸ «Τουρκοχώρι» τῶν πρώτων Ὀθωνικῶν χρόνων καὶ ἄρχισε νὰ ἀποκτᾷ χαρακτηριστικὰ πρωτευούσης. Τὰ κοσμικὰ σαλόνια ἄνοιγαν τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο. Τὴν κόμισσα Ἀρμανσπεργκ, ποὺ ἔφυγε σιωπηλὰ καὶ ἀθόρυβα μὲ τὴν οἰκογένειά της ἕνα χειμωνιάτικο πρωῒ τοῦ 1837, ἀντικατέστησεν ἐπαξίως εἰς τὸν ρόλον τῆς πρώτης οἰκοδεσποίνης τῶν Ἀθηνῶν, ἡ βαρώνη Κατακάζη, σύζυγος τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας.

Ὁ ἄτυχος πόλεμος τοῦ 97 ἀνέκοψε τὴν κοσμικὴ κίνησιν τῆς ἐποχῆς ἢ τὴν «κοσμικὴν παραφροσύνην», ὅπως συνήθιζε νὰ τὴν ἀποκαλῇ ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος. Ἐμεσολάβησεν ἕνα εἶδος χορευτικῆς ἐκεχειρίας —γιὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ ἀνακτορικὸς χορὸς τοῦ 1900, ὁ ὁποῖος ἔδωσε καὶ τὸ σύνθημα γιὰ τὴν ἀναγέννηση τῆς κοσμικῆς κινήσεως.

Τότε περίπου εἶχεν ἀρχίσει νὰ χορεύεται καὶ τὸ «πᾶ ντε κάτρ» ποὺ γιὰ τὴν ἐποχήν του θὰ πρέπει νὰ ἦταν κάτι ἀντίστοιχον μὲ τὸ «ρὸκ—ἒντ—ρόλ». Περὶ αὐτοῦ ὁ Σουρῆς ἔγραφε τὰ ἑξῆς τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1900 εἰς τὸν «Ρωμηόν»:

«Γλέντα ψωρορωμέϊκο
σάλτα παναθεμᾶσε
χωρὶς ψωμὶ σηκώνεσαι
μὲ πὰ ντὲ κάτρ κοιμᾶσαι».

Λίγον καιρὸ ἀργότερα εἰς τὴν ἑσπερίδα ποὺ ἔδωσεν εἰς τὰς 24 Δεκεμβρίου 1903 ἡ κόμισσα Ριανκούρ χορεύτηκε τὸ μενουέττο, ποὺ εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὴν Γαλλικὴν αὐλὴν τὸν 18ον αἰῶνα. Λίγο μετὰ τὰ μεσάνυκτα ἐχαμήλωσαν τὰ φῶτα καὶ ἐγλύστρησαν σὰν σκιὲς μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν ὀκτὼ ζεύγη χορευτῶν. Οἱ κύριοι φοροῦσαν μαῦρο πανταλόνι κοντό. Οἱ κυρίες τουαλέττες «μαρκίζ» καὶ μαλλιὰ «πουντρέ». Ἐχόρεψαν ἐπὶ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας ἀφοῦ προηγουμένως εἶχαν ἐκγυμνασθῆ ἐπὶ ἕνα μῆνα. Τὴν ἐπομένην τὸ μενουέττο εἶχε κατακτήσει τὰς Ἀθήνας καὶ ἐδιδάσκετο εἰς ὅλα τὰ χοροδιδασκαλεῖα. Γιὰ νὰ περάσῃ λίγον καιρὸ κατόπιν ἡ μόδα του—μὲ τὴν ἴδιαν ἀκριβῶς εὐκολίαν, μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε ἑδραιωθῆ—καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του εἰς κάποιαν ἄλλην «κοσμικὴν παραφροσύνην».

* *
*

Ποῦ περάσατε ἀλήθεια σεῖς χθὲς τὸ ρεβεγιόν σας; Ἂν κάνατε μία βόλτα στὶς ταβέρνες καὶ στὰ διάφορα κοσμικὰ σαλόνια δὲν θὰ συναντήσατε καὶ πολὺ κέφι.

Τὰ οἰκογενειακὰ ρεβεγιόν, μὲ τὸ «ψιλὸ» ποκεράκι, τὸ γκὺ καὶ τὰ ἀστεῖα ποὺ γίνονται κάθε χρόνο γιὰ νὰ ὑπογραμμίζουν τὸ εὔθυμο τῆς ἐποχῆς, ἔχουν καταντήσει ἀφόρητα πληκτικά. Οἱ κοσμικὲς ταβέρνες κόβουν σὰν ἀμερικανικὰ αὐτοκίνητα ὑπὸ καθεστὼς ἑτεροδικίας. Χορέψτε ἂν θέλετε μὲ ἕνα ἀπὸ τὰ κορίτσια. Κλεῖστε τὰ μάτια σας καὶ ἀφήσετε τὴν μουσικὴ νὰ γλυστρήσῃ μέσα σας. Εἶναι ἴσως τὸ καλύτερο ποὺ ἔχετε νὰ κάνετε. Ξεχᾶστε ὅ,τι σᾶς δένει μὲ αὐτὸν τὸν πεζὸ κόσμο. Πρὶν χίλια ἐνιακόσια τόσα χρόνια σὲ κάποιο μακρυνὸ χωριὸ τῆς Ἀνατολῆς, γεννιόταν — τέτοιαν ὥρα περίπου—ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης. Ποιὸς ξέρει. Ἴσως αὔριο, ἴσως μεθαύριο νὰ ἔλθουν καλύτερες ἡμέρες. Καὶ ὁ σπόρος τῆς ἀγάπης νὰ ξαναβλαστήσῃ στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων.

ΦΡ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΤΟ ΘΕΜΕΛΙΟΝ ΧΑΡΟΥΜΕΝΗΣ ΖΩΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Τοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΒΕΤΣΟΥ

Χριστούγεννα! Λέξις χαρμόσυνος καὶ ὑποβλητική. Ὁ ὕψιστος σταθμὸς στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ μεταίχμιο τοῦ παλαιοῦ, πεπτωκότος κόσμου καὶ τοῦ νέου, ἀνακαινισμένου ἀνθρώπου.

Αὐτομάτως, ἡ σκέψις τοῦ κάθε χριστιανοῦ μὲ τὴ λέξι Χριστούγεννα μεταφέρεται γοργόφτερη καὶ μὲ γλυκύτητα στὴ Βηθλεέμ. Στὴν ἀπέριττη Φάτνη, ὅπου ἀνεκλίθη ἡ ἄφθιτος Ζωὴ καὶ Δόξα. Στὸ σημεῖο τῆς συνδιαλλαγῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς. Ἀλλὰ συγχρόνως, ἀνατρέχει ἡ σκέψις μὲ λύπη στὸ πανδοχεῖο τῆς μικρᾶς ἑβραϊκῆς πόλεως, ὅπου «οὐκ ἦν τόπος ἐν τῷ καταλύματι». Δὲν εὑρέθη ἕνα περιωρισμένο δωμάτιο γιὰ νὰ καταλύσῃ μιὰ μόνη νύκτα ἡ ἁγία Οἰκογένεια καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκον τῆς ἀπογραφῆς. Καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ στὸ παχνὶ τῶν ζώων. Ἐκεῖ, στὴ ζεστασιά, στὴ πρωτόγονη ὑλικὴ θαλπωρή, σὲ περιβάλλον ταπεινό... Καὶ τοῦτο, κατὰ θείαν οἰκονομία γιὰ νὰ ἐννοήσωμε οἱ ἄνθρωποι, ὅτι ὁ γλυκύς, ὁ πρᾶος, ὁ ἀναμορφωτὴς Ἰησοῦς ἔρχεται καὶ καταλύει μόνιμα στὶς ταπεινὲς μόνον ψυχές.

Χαρούμενα καὶ εὐτυχισμένα Χριστούγεννα περνᾷ ἡ οἰκογένεια, ποὺ ἔχει μὲ ἁπλοχεριὰ παραχωρήσει τόπο γιὰ τὸν Ἰησοῦ στὸ κατάλυμα τῆς ψυχῆς τῶν μελῶν της. Στὰ πρόσωπα τοῦ παπποῦ καὶ τῆς γιαγιᾶς, τοῦ πατέρα, τῆς μητέρας καὶ τῶν παιδιῶν, λάμπει ἡ θεία χαρὰ καὶ εὐδοκία. Τὸ ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ ἔρχεται καὶ καταυγάζει τὴν χριστιανικὴ οἰκογένεια. Καὶ μεταφέρει ὅλες τὶς ἡμέρες τοῦ χρόνου καὶ πολὺ περισσότερο τὴν κοσμοσωτήριο ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, στὴ ζηλευτὴ αὐτὴ οἰκογένεια, τὸν χρυσοῦν—δεσμὸν τῆς ἀγάπης, τὸν λίβανον τῆς γαλήνης καὶ τῆς εἰρήνης καὶ τὴν σμύρναν τῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας.

Γεννιέται κάθε χρόνο, τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, ὁ Θεάνθρωπος μέσα στὸ Χριστιανικὸ σπίτι. Καὶ σκορπίζει ὅλα τὰ ἀγαθά. Καὶ πρῶτα—πρῶτα τὴν ὁμόνοια. Τὸ βασικὸν αὐτὸ στοιχεῖο γιὰ μιὰ εὐτυχισμένη οἰκογενειακὴ ζωή. Ἡ ὁμόνοια, στὸ χριστιανικὸ σπίτι, δὲν εἶναι λέξις ἀφηρημένη. Ἀποτελεῖ χειροπιαστὴ πραγματικότητα. Γιατὶ ὅλα τὰ πρόσωπα εἶναι συνδεδεμένα μὲ τὸν ἀδιάσπαστο κρίκο, ποὺ ἔχει τεχνουργήσει ἡ Πίστις καὶ ἡ συμμόρφωσις πρὸς τὰ παραγγέλματα τοῦ ἐνσαρκωθέντος Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀλληλοσεβασμός, ἡ ἀνοχὴ ἐμπρὸς στὰ ἐλαττώματα καὶ τὶς ἀδυναμίες, ποὺ ἔχει ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἡ συναίσθησις τῶν ὑποχρεώσεων ἑκάστου μέλους τῆς οἰκογενείας πρὸς τὰ ἄλλα, ἡ ἀγάπη, ποὺ φθάνει μέχρις αὐτοθυσίας, φιλοτεχνοῦν τὴν ἀνθοδέσμη, ποὺ σκορπίζει πνευματικὴν εὐωδία στὸ χριστιανικὸ σπίτι. Καὶ ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ ἀγάπη φέρνουν τὴν δύναμι στὸ σπίτι αὐτό. Καὶ ἔτσι, αὐτομάτως λύονται καὶ τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα. Τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα, ὅσον ὀξέα καὶ ἂν ἐμφανίζωνται καμμιὰ φορά, εὑρίσκουν λύσι, ὅταν ὑπάρχῃ ἡ σύμπνοια.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς οἰκογενειάρχας δὲν ἔχομε ἀκόμη ἐκτιμήσει σ' ὅλο τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος τὸν ρόλο καὶ τὴν σημασία, ποὺ παίζει στὴν οἰκογένεια τὸ θεῖο Βρέφος, ἂς μὴ ἀφήσωμε καὶ τὴν ἐφετεινὴ χαρμόσυνη ἡμέρα νὰ περάσῃ ἀνεκμετάλλευτη. Γιατί, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἡ γκρίνια, ἡ ἀσυνεννοησία, ἡ ἄσκοπος σπατάλη, αἱ παρεκτροπαὶ τῶν παιδιῶν, ἡ ἔλλειψις κατανοήσεως μεταξὺ τῶν συζύγων, ἡ δυστυχία γενικὰ θὰ ἐξαπλώνωνται συνεχῶς στὸ σπίτι μας. Μία διέξοδος ὑπάρχει: Νὰ ἀφίσωμε, χωρὶς περιορισμοὺς καὶ δεσμεύσεις σὲ ἐφάμαρτα πράγματα νὰ εἰσρεύσῃ στὸ σπιτικό μας πλούσιο τὸ ἀνακαινιστικὸ Φῶς, ποὺ ἐκπέμπεται ἀπὸ τὴν Φάτνη. Τότε, καὶ μόνον τότε θὰ ἀρχίσῃ νὰ βασιλεύσῃ ἡ τόσο ποθητὴ γιὰ πολλὰ σπίτια γαλήνη καὶ εὐτυχία. Τότε πατέρας καὶ μητέρα, συνδεδεμένοι ἐν Χριστῷ, θ' ἀπολαμβάνουν καὶ θὰ χαίρωνται τὰ παιδιά των «ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλῳ τῆς τραπέζης των».

Γ. ΣΒΕΤΣΟΣ

ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

**Ἄγγελοι μέλπουν καὶ ποιμένες ἀγραυλοῦν
Στὴν ἅγια νύχτα τὴ μεγάλη.
Μάγοι πορεύουνται κι' ἔν' ἄστρο ἀκολουθοῦν
Γιὰ μιὰ στενόχωρη σπηλιὰ τῆς Βηθλεέμ.
Ρόδο περίφλογο ἀπό-
[ψε στὴν ψυχὴ
πόνου καὶ πόθου ἔχει
[ἀνθίσει.
Κύριε, λίβανο καὶ
[σμύρνα καὶ χρυσὸ
Δὲν ἔχω' κι' οὔτε
[σπάργανα ζεστά.
Φάτνη καὶ σπήλαιον
[ἀνήμερων παθῶν
ὅλ' ἡ πεντάφτωχη ψυ-
[χή μου.
Μόνο θερμὸ κι' ἁγνὸ
[χρυσάφι τῆς καρδιᾶς,
ὡς θὰ γεννιέσαι θὰ
[προσφέρω
δάκρυ γλυκύτατης ἀ-
[γάπης. Λυτρωτή,
ὅπως στὴν ἄφωτη σπηλιὰ τῆς Βηθλεέμ,
μὴν ἀρνηθεῖς νὰ γεννηθεῖς κι' ἀπόψε ἐντός μου.
Ἆσμα καινὸν θενὰ σοῦ ψάλλω τὴν αὐγή.
Δική Σου Γέννησῃ, δικό μου λυτρωμό.**

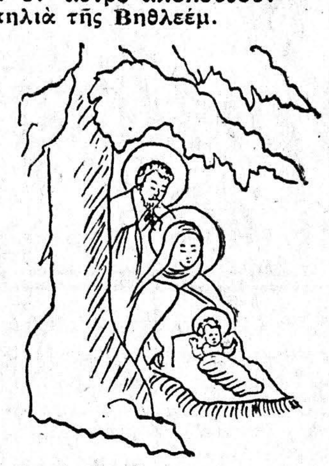

Π. ΠΗΓΙΩΤΗΣ

«...ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ ΕΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ ΕΥΔΟΚΙΑ»

ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Τοῦ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΚΟΥΡΑ

Δυὸ χιλιάδες χρόνια τώρα, τὰ σήμαντρα σημαίνουν τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα τῆς ἡμέρας. Τ' ἀγγελούδια τοῦ οὐρανοῦ τραγουδοῦν τὴν πανανθρώπινη νοσταλγία «...ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Καὶ ὁ γλυκὺς ἀντίλαλος ξεχύνεται στὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, νὰ τὸν ἀκούσουν, χωρὶς διακρίσεις, πιστοὶ καὶ ἄπιστοι.

Δυὸ χιλιάδες χρόνια καλεῖται ὁ κόσμος νὰ γευθῆ τοὺς καρποὺς τῆς εἰρήνης, τοὺς ὁποίους σὲ ἀμφίβολους τόπους ἔχει ζητήσει. Καὶ ἀκριβῶς γι' αὐτὸ σήμερα ἡ νοσταλγία τῆς εἰρήνης ἐπῆρε ἕναν τέτοιο καθολικὸ χαρακτῆρα.

Ἀλήθεια, ποτὲ ὁ ἄνθρωπος ὡς τώρα δὲν ἔνοιωσε νὰ τὸν ζώνῃ ἡ ἀβεβαιότης, τὸ κενό, ἡ ἄβυσσος, ἔτσι ἐξοντωτικά. Τὸ μαρτύριο τοῦ Προμηθέως Δεσμώτου, μεταφερόμενο ἀπὸ τὸν μῦθο στὴν σύγχρονο πραγματικότητα, παύει νὰ εἶναι μῦθος. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος σὰν ἄλλος Προμηθέας δέχεται ἀδιαμαρτύρητα νὰ τοῦ κατασπαράσσῃ τὰ σπλάχνα τὸ ὄρνεο τῆς ἀγωνίας. Τί θὰ ἔχωμε; Εἰρήνη ἢ πανανθρώπινο ἐξολοθρεμό; Ἡ ἀτομικὴ διάσπασις ἔθεσε στὸν πιὸ τρομακτικὸ κίνδυνο τὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Δὲν πρόκειται γιὰ πόλεμο στὸ μέλλον, ἀλλὰ γιὰ αὐτοκτονία τοῦ πλανήτου, ὅταν κηρυχθῆ ὁ πόλεμος.

Τὸ ἀδιέξοδο, στὸ ὁποῖον ἔχει φθάσει σήμερα ὁ κόσμος, εἶναι ἐκεῖνο, ποὺ προκαλεῖ τὴν ἀγωνία, τὸ ἄγχος, τὴ φοβία. Ἀναρίθμητα συμπλέγματα ἔχουν περιπλέξει κατὰ τρόπο προβληματικὸ τὸ μεγαλύτερο αἴτημα τῆς ἐποχῆς. Καὶ δυστυχῶς, οὔτε ὁ μίτος τῆς Ἀριάδνης ὑπάρχει νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ τὸν λαβύρινθο, μὰ οὔτε ἡ ὑπεράνθρωπη δύναμι ἑνὸς Ἡρακλέους νὰ σπάσῃ τὰ δεσμά. Παρὰ ταῦτα, ὑπάρχει ἡ εἰρωνεία! Ὁ ἀτέλειωτος ἀνταγωνισμὸς σὲ λόγους καὶ εὐχὲς περὶ εἰρήνης, χωρὶς ἕνα βῆμα θετικὸ γιὰ μιὰ μόνιμη εἰρήνη.

Ἡ εἰρήνη φεύγει, πετάει ψηλά. Δὲν εἶναι νυκτοποῦλι νὰ ζῇ στὰ τέλματα. Σὰν ἀετὸς σπαθίζει τοὺς αἰθέρας καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ ζητάει νὰ ὑψώσουμε «ἱκέτιδας χεῖρας». Ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μίση καὶ τὶς ἀνθρώπινες διαφορὲς καὶ ἔξω καὶ πέρα ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα τοῦ σκληροτράχηλου ἀνθρώπινου ἐγωϊσμοῦ. Ἔτσι ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος, ὁ ἐφευρέτης τόσων καταπληκτικῶν πραγμάτων, ἐνῷ κατώρθωσε νὰ ξεπεράσῃ τὶς ἰλιγγιώδεις ἀποστάσεις τοῦ διαστήματος, δὲν μπόρεσε νὰ νικήσῃ τὰ ταπεινά του μίση, ποὺ τὸν σπρώχνουν μέρα μὲ τὴν ἡμέρα στὸν ἐξολοθρεμό. Τί θὰ τὸν ὠφελήσουν τὰ διαπλανητικὰ ταξίδια στὸν Ἄρη, τὴ Σελήνη, ὅταν ἡ Γῆ «πυρὶ κατακαήσεται»; Ὅταν αὐτοκαταστροφή, δὲν θὰ ὑπάρξῃ γιὰ νὰ γελάσῃ ἢ νὰ κλάψῃ μὲ τὴν μωρία του.

Δὲν ἀπομένει, λοιπόν, παρὰ μία νέα διάσπασις ἑνὸς νέου ἀτόμου γιὰ νὰ σωθῆ ἀπὸ τὸν βέβαιο χαμό. Ἡ διάσπασις τοῦ ἰδικοῦ του τοῦ ἀτόμου. Ἡ αὐτοδιάσπασις. Ἡ διάσπασις τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ του. Γιὰ νὰ ἀνοίξῃ ὁ στενὸς κύκλος γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ νὰ διαγραφῆ ἕνας νέος, μέσα στὸν ὁποῖον νὰ περιληφθῆ ὁ κόσμος ὁλόκληρος. Νὰ γκρεμισθῆ τὸ εἴδωλο τῆς προσωπικῆς του λατρείας καὶ νὰ στρέψῃ τὴν ἀγάπην του πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ θυσιάσῃ τὸ ἀτομικό του συμφέρον χάριν τοῦ συμφέροντος τῆς ὁλότητος.

Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος «πλούσιος ὢν ἐπτώχευσεν ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτίσωμεν», μᾶς ἔδωσε τὸν κανόνα τῆς ἐγκόσμιας ἁρμονίας. Ἡ ἀποδοχὴ αὐτοῦ ἀπὸ τὸν καθένα θὰ φέρῃ τὸ ποθούμενο.

Ἂν τὸ ἄτομο παύσῃ νὰ ζῇ γιὰ τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ νὰ ζῇ κυρίως γιὰ τὸ σύνολο, τότε θὰ δυνηθῆ νὰ συλλάβῃ τὸ βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς, ποὺ δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ λύτρωσις καὶ ποὺ ἐπιτυγχάνεται μόνο διὰ τῆς θυσίας. Πρέπει νὰ ἔχουμε τὸν ἀνδρισμὸ νὰ προσφερθοῦμε ὡς θύματα καὶ ὄχι ὡς θῦται, χάριν τῆς εὐδαιμονίας τοῦ συνόλου.

Πρέπει λαὸς καὶ ἄτομα νὰ ἁρπάξωμε τὴν σκανδάλη τῆς ἁμίλλας στὸ ξεπέρασμα τῆς θυσίας. Ὄχι πόσα θὰ κερδίσουμε, ἀλλὰ πόσα θὰ προσφέρουμε. Ὄχι πόσα θὰ ἀπολαύσουμε, ἀλλὰ πόσα θὰ στερηθοῦμε, προκειμένου νὰ τὰ κερδίσουν οἱ πολλοί. Ὄχι πόσο θὰ γελάσουμε, ἀλλὰ πόσο θὰ πονέσουμε γιὰ νὰ βοηθήσουμε τὸ διπλανό μας ν' ἀνέβῃ πάρα πάνω.

Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ἕνα τουριστικὸ ταξίδι στὸν πλανήτη μας, ἀλλὰ ἕνα χρέος μὲ ἱστορικὴ σημασία. Χρέος, ποὺ δὲν περιορίζεται, γύρω ἀπὸ τὸ ἄτομό μας, ἀλλὰ γύρω καὶ μέσα στὴν ἱστορίας τοῦ συνόλου.

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος ἢ θὰ γράψῃ τὴν ἱστορία αὐτὴ κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα, ἢ θὰ καταστρέψῃ τὴν ζωὴ τῆς ἱστορίας. Τὸ σημερινὸ κατασκεύασμα τοῦ πολιτισμοῦ μας, δυστυχῶς, δὲν εἶναι οὔτε λαβύρινθος οὔτε φαῦλος κύκλος, ἀλλὰ εὐθυγραμμισμένη πορεία πρὸς τὴν καταστροφή. Ποιὰ ἱστορία θὰ ὑπάρξῃ γιὰ νὰ γράψῃ τὴν καταστροφή, ὅταν ἡ ἴδια ἡ ἱστορία θὰ ἔχῃ πιὰ ταφῆ; Ἡ ἀνησυχία αὐτὴ εἶναι πλέον καθολικὴ καὶ δὲν ἀμφισβητεῖται. Ἐκεῖνο, ποὺ ἀμφισβητεῖται, εἶναι ἂν ὁ ἄνθρωπος θελήσῃ νὰ βρῆ τὸ δρόμο πρὸς τὴν εἰρήνη. Καὶ αὐτὸ εἶναι τόσο δύσκολο, ὅσο καὶ ἁπλό. Δύσκολο, ἂν ἐξακολουθῆ νὰ πιστεύῃ στὰ μέσα τὰ δικά του καὶ ἁπλό, ἂν θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ εἰλικρινὰ καὶ μὲ παιδικὴ ἁπλότητα τὸ μήνυμα τοῦ οὐρανοῦ, ποὺ εἶναι ἀκριβῶς ἀντιστροφὴ τῆς ἐγωκεντρικῆς ζωῆς εἰς ζωὴν θυσίας καὶ ἀγάπης. Θυσία τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος χάριν τοῦ συνόλου, τῶν φυλετικῶν διαφορῶν χάριν τῆς ἑνότητος τοῦ κόσμου, κάτω ἀπὸ μιὰ σημαία, τὴ σημαία τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, τῆς ἑνοποιητικῆς ὑπερκόσμιας Αὐτῆς Δυνάμεως.

Τότε ἡ ἀγάπη, ἡ ὁποία «ἔξω βάλλει τὸν φόβον», ὅπως ἐπιγραμματικὰ σημειώνει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, θὰ ἐξοστρακίσῃ κάθε φοβία καὶ ἀγωνία καὶ στὴ θέσι των θὰ ἔλθη νὰ θρονιασθῆ ἡ τόσο νοσταλγημένη εἰρήνη τῶν Ἐθνῶν.

ΑΛΕΞ. ΣΚΟΥΡΑΣ

ΔΕΝΔΡΑ
ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ
ΣΤΟΛΙΔΙΑ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ
ΤΟΥΛΑΣ - ΜΑΥΡΑΚΟΣ
ΕΡΜΟΥ 45

ΜΕΤΑΞΥ ΣΟΒΑΡΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΓΚΡΙΝΙΕΣ

Τοῦ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΛΗ

«Καλὴν ἑσπέραν ἄρχοντες νὰ πῶ στ' ἀρχοντικό σας...»

—Τί νὰ μᾶς πῆς πουλάκι μου; Δὲν μᾶς ἀφήνεις στὴν ἡσυχία μας! Καλὰ εἴμαστε, ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔρθουν καὶ οἱ γιορτές;

Ὁ γκρινιάρης σύζυγος μουρμουρίζει μέσα ἀπὸ τὰ δόντια του.

—Σὲ παρακαλῶ, ν' ἀφήσῃς αὐτὰ ποὺ ξέρεις, τζιφούτη. Ἀκοὺς ἐκεῖ ν' ἀρχίσῃς τὴ γκρίνια σου χρονιάρα ἡμέρα;

—Γιατὶ γυναῖκα; Νά, ὁρῖστε τὰ χάλια μας. Δέντρα μέσα στὸ δωμάτιο, μπιχλιμπίδια ἐπάνω του, βαμβάκια, δῆθεν ὅτι ἔπεσε χιόνι, καμπανίτσες καὶ φαναράκια καὶ ἀσημένιες τρίχες...

—Μπᾶ ποὺ νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σουουου...

—Νὰ τὴν φάω. Ναί. Θἄναι πιὸ νόστιμη ἀπὸ τὴ γαλοποῦλα ποὺ φαγώθηκες νὰ σοῦ πάρω. Ὁρῖστε χάλια. Τὴν ἔχεις βάλει στὴ φωτιὰ ἀπὸ μπονώρα, εἶναι μεσημέρι καὶ εἶναι ἄβραστη ἀκόμη. Σπίτι εἶναι τὸ δικό μου;

—Μπὰ κακὸ χρόνο νἄχῃς Χριστουγεννιάτικαααα.

—Βέβαια, σοῦ κακοφαίνεται ποὺ λέω τὴν ἀλήθεια. Λύσσαξες χτὲς καὶ προχθές. Βρούτς—βρούτς μὲ τὴ σκούπα. Γέμισε τὸ σπίτι ἀπὸ μυρουδιὰ βαρκίνας, κλίν, ποτάσας, ἀκουαφόρτε.

—Βούλωσε ἡ μύτη σου φαίνεται. Δὲ σοῦ μυρίζει τὸ λιβάνι ποὺ ἄναψαν γιὰ νὰ φύγουν οἱ διαβόλοι ποὺ κουβαλήσες στὸ σπίτι, ἀχαΐρευτε;

—Λιβάνι τὸ λὲς αὐτό, ἢ ρετσίνι; Στούφωσε τὸ σπίτι ξιγκιά. Μοῦρχεται ἀναγοῦλα, καὶ ἀκόμα, θὰ σκάσω. Ἄνοιξε τὰ παράθυρα.

—Ἀδύνατον, κρυώνω.

—Ἄνοιξε γιατὶ θὰ σπάσω τὰ τζάμια.

—Μὰ τί ἔπαθες χριστιανέ μου;

Ἐκεῖνο ποὺ ἔχουν πάθει ὅλοι οἱ ἄντρες σήμερα.

—Δηλαδή;

—Χριστουγεννίτιδα.

—Χριστὸς καὶ Παναγία τρελλάθηκε ὁ ἄντρας μου!! Πῶς τὴν εἶπες;

—Χριστουγεννίτιδα ἀρρώστεια ἐποχιακή, μὲ συμπτώματα παρακρούσεως. Ἀρχίζει στὶς 20 Δεκεμβρίου καὶ ἡ κρίσις βαστάει ἕως τὶς 8 τοῦ Γενάρη.

—Βρὲ τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λές; Δὲν πᾶς σὲ κανένα γιατρό;

—Ἂν πάω στὸ γιατρό, θὰ μείνῃ ἀπλήρωτος ὁ μπακάλης σου, ὁ μανάβης σου, ὁ χασάπης σου, ὁ ἔμπορας σου, ὁ παπουτσῆς σου, ὁ αὐγοπώλης, ὁ παγοπώλης, ὁ τσουρεκοπώλης, ὁ γανωματῆς—τί σοῦ ἦρθε μέσα σ' αὐτὸ τὸν κατακλυσμὸ νὰ στείλῃς τὰ γανώματα καὶ τὰ τετζερέδια σου γιὰ κασιτέρημα —ὅλοι θὰ μείνουν ἀπλήρωτοι.

—Ὥστε αὐτὴ εἶναι ἡ Χριστουγεννίτιδά σου;

—Βεβαίως. Μ' ἔφαγαν τὰ μελομακάρουνα, οἱ κουραμπιέδες σου, τὰ τσουρέκια, τὰ μπαχαρικά, τὰ συμιγδάλια, τὸ γαλόπουλο, τὸ ἀρνάκι γάλακτος, τὰ φροῦτα, τὰ οὖζα, τὰ κονιάκ, τὰ ὀρεκτικά, τὰ καταπραϊντικά, οἱ σόδες, οἱ μπύρες, οἱ φρυγανιές, τὰ καρύδια, οἱ σταφίδες σου...

—Σταμάτα γιατὶ θὰ τρελλαθῶ. Σταμάτα σοῦ λέω.

—Μπᾶ. Ἀπὸ τί θὰ τρελλαθῆς;

—Ἀπὸ Χριστουγεννίτιδα.

—Σέπιασε κι' ἐσένα;

—Ἀμ' πῶς. Δὲν λέω τίποτε ἡ κακομοίρα καὶ πῆρες φόρα καὶ βράζεις.

—Δηλαδή;

—Ξεθέωμα στὸ πλύσιμο, στὸ σιδέρωμα, στὸ σκούπισμα, στὸ ξεσκόνισμα, στὸ τίναγμα, στὸ ἄσπρισμα, στὸ στόλισμα τοῦ σπιτιοῦ.. Νὰ φτιάξω γλυκά. Νὰ φτιάξω τὸ δέντρο. Νὰ τρέξω νὰ ψωνίσω. Νὰ πεταχτῶ στὸ μπακάλι, στὸ μανάβη, στὸ χασάπη, στὸ φούρναρη, στὸν ἔμπορο, ἀκόμη καὶ στὸ ράφτη σου. Σοῦ γυάλισα τὰ παπούτσια. Σοῦ σιδέρωσα τρία πουκάμισα. Σοῦ ἑτοίμασα τὸ κουστοῦμι, Σοῦ ἔφτιαξα τὸ φαγὶ ποὺ σοῦ ἀρέσει. Ἔτρεξα νὰ δώσω στὰ συγγενικά σου παιδιὰ τὰ δῶρα τους. Καὶ ἔχω καὶ σένα καὶ μὲ τρώς μὲ τὴν γκρίνια σου... Θὰ πάω νὰ πέσω ἀπὸ τὴν ταράτσα.

—Στάσου βρὲ γυναῖκα. Περίμενε λίγο νὰ βράσῃ ἡ γαλοπούλα, νὰ φᾶμε τὴ σούπα καὶ μετὰ πέφτεις, ἂν φυσικὰ δὲν προτιμᾷς τὸ κρεββατάκι μας ν' ἀναπαυτοῦμε λίγο καὶ ἐγὼ καὶ ἐσύ. Ἔτσι Πόπη μου. Καὶ ἔλα ἐδῶ κοντά.

—Τί μὲ θές; Ἄσε με στὴ στενοχώρια μου.

—Ἔλα ἐδῶ. Ἔλα, φέρε ἐδῶ τὸ χέρι σου. Ἔλααα.

—Μπᾶ. Τί εἶναι αὐτό;

—Ἕνα δαχτυλιδάκι. Τὸ πῆρα χτὲς νὰ στὸ δώσω γιὰ σήμερα. Νὰ στὸ χαρίσω.

—Μὰ πῶς τὸ ἔπαθες;

—Ἀπὸ... παράκρουση. Δὲ σοῦ εἶπα ἡ Χριστουγεννίτιδα... Ὅταν μᾶς πιάνει αὐτὴ ἡ ἀρρώστεια, πετᾶμε τὰ λεφτὰ ἀπὸ τὰ παράθυρα...

—Κατεργάρη. Χρόνια πολλά. κατεργάρα μου καλά... Χριστούγεννα... Καὶ περαστικά μας.

Γιάννης Καραλῆς

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ:

ΖΩΗΡΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ - ΘΕΑΤΡΟ - ΒΙΒΛΙΑ

Ζωηρὴ ἡ πνευματικὴ καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ κίνησις τὶς τελευταῖες ἡμέρες στὴν πόλι μας. Θέατρο, ἐκθέσεις, διαλέξεις, ἐκδόσεις βιβλίων. Τὸ γεγονὸς χαιρετίζεται ἰδιαίτερα καὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε τοποθετεῖ τὴν Πάτρα, στὸν τομέα αὐτό, εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὴν πρωτεύουσα. Συγκεκριμένως οἱ ἐκδηλώσεις συνοψίζονται ὡς ἑξῆς:

Ο ΘΙΑΣΟΣ
ΣΜΑΡΟΥΛΑΣ ΓΙΟΥΛΗ:

Ἡ ἐκλεκτὴ πρωταγωνίστρια τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ κινηματογράφου, κ. Σμαροῦλα Γιούλη καὶ οἱ συνεργάτες της, παρουσιάζουν σήμερα στὸ Δημοτικὸ Θέατρο τὴν κωμῳδία: «Φίλησε καὶ πέστο». Τόσον ἡ κ. Σμαροῦλα Γιούλη, ὁ Κωστῆς Λειβαδέας καὶ οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ δημιουργοῦν εὐχάριστη ἀτμοσφαῖρα ὥστε ἡ παράστασις αὐτὴ —ποὺ παίζεται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν πόλι μας—ν' ἀρέσῃ ἰδιαί-

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην σελίδα

ΑΠ' ΤΟ ΚΥΚΛΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ο "ΑΡΧΟΝΤΑΣ,,

Τοῦ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΒΟΥΛΔΗ

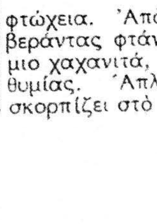

—«Καλὴν ἡμέρα ἄρχοντες...» Στοῦ ἀρχοντικοῦ τὴ σιδερόπορτα, μὲ τὰ θαμπὰ κρύσταλλα, δίπλα καὶ τοῦ ὑπόγειου ὁ τσίγκος. Σὲ κοντινὴ ἀπόσταση ὁ πλοῦτος κι' ἡ φτώχεια. Ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς βεράντας φτάνουν στὸ πεζοδρόμιο χαχανιτά, ξεφωνίσματα εὐθυμίας. Ἀπλόχερα ὁ ἥλιος σκορπίζει στὸ ἀνώγειο τὰ χρυσαφιά του πλούτη. Καὶ βρίσκει τῆς φύσης τὸ στοιχεῖο, ξεκούρασι στὶς πολυθρόνες του. Ἀποστρέφεται τὸ ὑπόγειο μὲ τὴ μοῦχλα καὶ τὴν καπνιά.

Χριστούγεννα σήμερα. Οἱ ἀποστάσεις σμικραίνουν γιὰ τὴ μεγάλη γιορτή. Οἱ γαβριάδες, ποὺ ξεκίνησαν ἀπὸ τὰ ξημερώματα μὲ τὸ τρίγωνο στὸ χέρι καὶ μὲ μισὸ παποῦτσι, γιὰ νὰ ἀναγγείλουν «τοῦ Χριστοῦ τὴ γέννησι» δὲν κάνουν διάκρισι. Κάθε πόρτα ἀντιπροσωπεύει, στὸν προϋπολογισμὸ τοῦ μικροῦ ἀγοριοῦ τῆς συνοικίας καὶ κάποια δραχμή—ἴσως καὶ δίφραγκο. Τὰ ψηλὰ σπίτια ἔχουν, στὴ φαντασία τοῦ παιδιοῦ, ποὺ περιμένει τὰ Χριστούγεννα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ—μὲ τὶς εἰσπράξεις ἀπὸ τὰ κάλαντα —μιὰ θερμὴ ζακέττα, ἀγαθά. Ἀπὸ τὰ θεμέλια μέχρι τὴ στέγη πρέπει νὰ τὰ κατοικοῦν ἄνθρωποι μὲ γκαστρωμένο πορτοφόλι. Στὴν λεωφόρο μὲ τὴν ἄσφαλτο δὲ στέκεται ἡ φτώχεια, ἡ ντροπὴ τὴ φυγαδεύει, τὴν κρύβει στ' ἀπόμερα, σὲ λασποτόπια τὴν τοποθετεῖ. Καὶ τοῦ παιδιοῦ ἡ ἐπιμονὴ δὲ λέει νὰ πάρῃ τὰ πίσω.

Ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοὔρθε, οὐρανοκατέβατο, τὸ κέρμα. Κι' ἀπὸ τὴν παραθυρόπορτα τοῦ ὑπογείου κάτι θὰ βγῆ! Καὶ συνεχίζει τὸ ἐπίκαιρο τραγουδάκι του: «....κι' ἂν εἶναι ὁρισμός σας, Χριστοῦ τὴ θεία γέννησι νὰ μπῶ στ' ἀρχοντικό σας!!!»

Δὲν ὑπάρχει πόμολο σὲ τούτη τὴν πόρτα. Λίγο πάνω ἀπὸ τὴ μέση της, φαίνεται. Ἡ βάσι της κι' ὑπόλοιπη θωριά της ἔχουν ἀσπίδα: τὸν τσίγκο, ποὺ ἐμποδίζει τὴ διάθεσι στὰ βροχόνερα νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ ὑπόγειο. Τὸ μικρὸ ἀνάστημα τοῦ ἀγοριοῦ βοηθάει στὴν περιέργειά του νὰ δῆ τὸ ἐσωτερικό. Ἐλπίζει νὰ γνωρίσουν τὰ ματάκια του ὤμορφα κι' ἄγνωστα σ' αὐτὸ πράγματα. Κάποιο πολύπλοκο παιγνίδι, ἕνα ψεύτικο στρατιωτάκι νὰ περπατάῃ...

Ἀπὸ τὸ βάθος φτάνουν κλάματα παιδιῶν. Καὶ φωνὲς γνώριμες, βραχνὲς κι' ἄκομψες, πουμοιάζαν μὲ ἐκεῖνες τοῦ συνοικισμοῦ. Δὲν μοιάζουν' εἶναι ἴδιες!

Ἡ σκέψι τοῦ παιδιοῦ ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς πόλης, δὲ φτάνει μέχρις ἐκεῖ. Πῶς νὰ πιστέψῃ πὼς κι' ἐδῶ, στὸ κέντρο μὲ τὰ μαρμάρινα σπίτια καὶ τὶς μεγάλες τζαμαρίες, ζοῦν ἄνθρωποι τῆς σειρᾶς του!

—Νὰ τὰ ποῦμε κυρά;

Καὶ τρίζει ὁ τσίγκος κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ γαβριᾶ. Ἡ πόρτα ἀνοίγει. Ντουμάνι ὁ καπνὸς καὶ ἡ κάκοσμη τσίκνα ξεπετάγονται στὸ πεζοδρόμιο, κι' ἀκολουθοῦν τὴν ἄσφαλτο.

Καὶ ξοπίσω τους τρέχει ὁ μικρὸς μὲ τὸ τρίγωνο στὸ χέρι.

Ἄτακτα μαλλιά, μερικὰ δόντια σ' ἕνα μοῦτρο ἀποκρουστικὰ ἀδύνατο, εἶναι ἡ εἰκόνα ποὺ ἀντίκρυσε τὸ παιδὶ στὸ ὀρθάνοιγμα τῆς παραθυρόπορτας τοῦ ὑπόγειου. Στὸ βάθος βασίλευε σκοτάδι ἀδιαπέραστο καὶ στάθηκαν ἀνήμπορα τὰ ματάκια του νὰ γνωρίσουν τὸ ψεύτικο στρατιωτάκι! Πῆρε μὲ τὰ πόδια τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Δίσταζε νὰ συνεχίσῃ τὴν περιοδεία του. Τὸ μεροδοῦλι δὲν ὡλοκληρώθηκε. Γιατὶ στὰ μαρμάρινα σπίτια—στὰ ὑπόγεια—δὲν εἶναι πλούσιοι!

Κοντὰ στὸ λιπόσαρκο κεφάλι φάνηκε ἕνα δεύτερο. Ὁ ἄντρας ἔδιωξε ἀπὸ δίπλα του τὴ γυναίκα, ποὺ κακομίλησε στὸ παιδί. Ἄναψε τὸ τσιγάρο του καὶ φιλοσόφησε τὴ ζωή...

—Μιὰ φορά, ρὲ γυναίκα, βρέθηκε νὰ μὲ ποῦν ἄρχοντα καὶ σὺ μοῦ στέρησες τὴ χαρά...

Γιάννης Βουλδῆς.